

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA — POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Director : C. G. DISSESCU

Prim-Redactor : SILIU RĂDULESCU

Consilier la Curtea de Apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Eugen Petit. — *Un eveniment în lumea juridică.*

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și justiție, S. III. — Ancheta în futurum. — Apel. — Dacă este admisibil. — Excepții. — Recuzare. — Motive.*

(Mihail D. Sturdza cu Soc. anonimă „Ceahlăul“).

Curtea de Apel din București, S. IV. — Legatar universal. — Caracter. — Instituire. — Neprecizare. — Testament. — Moștenitori legitimi. — Trimitere în posesie.

(Virgil Pleșoianu și dr. T. Doncos cu Odette Pleșoianu)

Tribunalul Dâmbovița, S. II. — Contestație. — Citație regulată făcută. — Petiție de apel. — Necomunicare.

(I. Vasilescu cu N. Rădulescu).

Jurisprudența străină.

UN EVENIMENT ÎN LUMEA JURIDICĂ

— *Apariția primului volum a „Cursului de Drept Civil“ de LOUIS JOSSEMAND, profesor și decan al Facultății de Drept din Lyon.* —

Opinia publică este deformată în sensul că nici un studiu nu poate fi mai ușor ca acela al „Dreptului“. Când părintele de familie are vre-o odraslă care nu prea strălucește în liceu, se gândește să-l facă „avocat“ sau în cel mai rău caz „magistrat“. Se crede în general că știința Dreptului ar putea pătrunde în mințile cele mai obtuze. Un vechi autor scolastic chiar, în prefața cursului său — astăzi perimat după ani de oarecare celebritate — arată că scopul lui este de a face această disciplină accesibilă inteligențelor cele mai rebele.

Nimic nu este mai puțin adevărat.

Căci una este a trece examene de Drept, în realitate foarte ușor, și alta a cunoaște „Dreptul“, ceiace este extrem de greu și cere ani de muncă intensă, practică și meditație profundă, pe lângă un talent special: „spiritul juridic“ pe care nu îl are oricine.

Materile pentru licență sunt limitate. Un student lipsit de inteligență și chiar redus ca memorie, poate totuși să și le apropie cu ușurință. În această privință autori dibaci au reușit să rezume cursuri întregi în câteva pagini. Două, trei zile de efort și examenul este trecut. Ce importă dacă și bila din mâna examinatorului s'a înroșit de rușinea candidatului care nua prea răspuns!

Poate pretinde un asemenea licențiat că știe „Dreptul“? Mai mult încă, noi vedem că nici chiar un student bun, care a urmat regulat cursurile și a răspuns bine la examene nu poate avea această pretenție.

Pentru simplu motiv că „Dreptul“, este o știință atât de vastă, atât de grea, încât nu se poate învăța în cei trei ani de universitate. Studentul cel bun diferă însă de cel rău, prin aceea că primul va putea în viitor după ani de studii și practică să ajungă un jurist, pe când ultimul nu va ști nici odată nimic.

Abia după ani întregi de aplicare a noțiunilor învățate la școală în clinicele juridice, cari sunt instanțele judecătorești, principiile lipsite de viață la început ajung să trăiască într'adevăr în mintea practicianului. Și încă, de câte ori nu ne cuprinde descurajarea lui *Faust*, văzând atunci când ne închipuim că știm mai mult, că în realitate nu știm *nimic*.

În asemenea împrejurări, de multe ori ne-am gândit, ce mare folos ar fi pentru juriștii deja formați printr'un oarecare timp de practică, să poată audia din nou un curs de Drept, mai ales de Drept civil, care este materia cea mai importantă, de bază.

Ni s'a întâmplat ca unor noțiuni cu totul abstracte, să nu le putem pătrunde adevăratul înțeles, decât după ce le-am studiat din nou cu prilejul aplicării lor la cazuri concrete.

Principii cari ni se păreau fără importanță în cărțile de școală sau caietele de cursuri, au început astfel de-odată să trăiască în mintea noastră.

Revăzând uneori, la nevoie, notele stângaci luate la admirabilele cursuri de Drept civil pe cari profesorul *Louis Josserand* le făcea de pe catedra sa la Lyon, ne gândeam cu ce real folos am putea urmări astăzi, după ani de practică, ideile pe care unul din cei mai autorizați reprezentanți ai geniului Francez le împărtășește zilnic elevilor săi! Se poate oare ca asemenea sămânță să nu dea roade? Dar pentru aceasta trebuie ca și terenul pe care cade să fie fertil; ori pe atunci, biet student începător, multe au trecut pe lângă noi fără a le reține, în nepuțința de a pătrunde sensul lor adevărat.

Visul acesta ni se împlinește astăzi.

Dacă nu putem merge noi la cursuri, ele vin la noi. În lucrarea din care primul volum a și apărut în editura Sirey din Paris (*Teoria generală a Dreptului și a drepturilor; persoane; familie; proprietate și celelalte drepturi reale*) profesorul Josserand ne dă cursul anului întâi complet, perfecționat prin ani de cizelare, cu ultimele jurisprudențe la zi — chiar din anul 1929.

Metoda expunerii se întrece cu claritatea ideilor. Omul acesta atât de sobru la gesturi și vorbe în viața de toate zilele, devine colorat, expansiv, patetic uneori, în graiul său pe catredă. El are talentul profesorului genial care dă viață la tot ce iace spune, scoțând în reliefuri pătrunzătoare — seziante — cele mai aride și abstracte probleme de Drept. Vorbind, el revarsă lumină, care cași zorile dimineții împrăștie întunerecul. Ajungi, tu ascultător, să cunoști cea mai delicată controversă, fără o mare oboseală a minții, în modul cel mai natural.

Prefața lucrării arată intenția autorului de a face în prim rând o lucrare practică, neglijând noțiunile istorice, la care nu face apel decât în caz de absolută necesitate.

Intr'adevăr, Dreptul civil, văzut prin pana doctriinarilor și jurisprudența instanțelor, a ajuns la așa grad de dezvoltare, încât poate astăzi trăi numai cu propria lui viață. La pătrunderea principiilor lui, nu mai este nevoie să i se cerceteze originea, cum se făcea atunci când era în fașe. Pentru practician cunoașterea Dreptului Roman și chiar a vechiului Drept Francez este un lux inutil rezervat oamenilor de specialitate cari se ocupă numai cu știința pură. Profesorul Josserand este primul mare civilist, care are curajul să afirme acest adevăr, rupând cu tradiția ce pretindea să îmbuibă capul studenților cu maxime latinești. Prin aceasta el aduce, cel mai mare omagiu jurisprudenței, alături cu un alt mare profesor francez, d. Henri Capitant.

D. Josserand caută să explice pentru ce publică această operă, când sunt alte lucrări similare de reală valoare. „Este cel mai sigur, singurul mijloc eficace de a-și expune ideile și a le apăra“ — scrie d-sa. — Cu modestia care îl caracterizează, decanul Facultății de drept din Lyon, dă a înțelege prin aceste cuvinte că în lucrarea sa va expune vederi originale, argumentând în favoarea lor și combătând unele principii învechite pe cari nu le mai poate admite.

Tot în prefață autorul arată că lăsând la o parte noțiunile istorice nefolositoare, a câștigat astfel loc pentru instituțiunile juridice cari nu sunt totdeauna destul de dezvoltate în cărțile de învățătură.

Răsfoind volumul găsim (pag. 87—97) *teoria nulității*, expusă în mod amănunțit și cu tendința vădită de a pune oarecare ordine în această materie, pe care atât jurisprudența cât și doctrina par a-și fi dat cuvântul s'o complice cât mai mult. Autorul explică rând pe rând cele trei grade cari există în ineficacitatea actelor juridice: 1) *nulitatea relativă*; 2) *nulitatea absolută* și 3) *inexistența*. A-

cest din urmă grad, este ceva mai mult decât neantul: absența completă a actului. Actul inexistent este un act *avortat*, astfel că în mod excepțional i se pot permite unele efecte: de exemplu o căsătorie celebrată în afară de intervenția ofițerului stărei civile, poate fi luată în considerație din pricina bunei credințe a părților; este o căsătorie inexistentă, pe când concubinajul nu constituie nici măcar atât. De asemenea, o donație inexistentă este ceva mai mult decât lipsa totală de liberalitate; prima poate fi confirmată de către moștenitorii donatorului.

Principiul *relativității convențiilor și cu derogările sale*, sunt studiate în pag. 97 și urm., iar *teoria abuzului de drepturi* (pag. 101) rezumă cunoscuta lucrare a d-lui Josserand: *De l'esprit des droits et de leur relativité*, 1927.

În mod amănunțit este analizată (pag. 130) chestiunea *numelui*: cum se determină, care este natura lui juridică și cum este apărut de lege. *Domiciliul* face și el obiectul unei atenții deosebite (pag. 138—148).

Incapacitățile (pag. 181) precedează *tutela* (201) care este văzută și din punctul de vedere al dreptului comparat, cu legislațiunile germană, zvițeriană și sovietică. *Tutela de fapt* face obiectul unei apendice.

Studiind *conceptul personalității morale* (pag. 345) autorul combate teza ficțiunii care este de esență materialistă, susținând pe aceea a realității și demonstrează că dezvoltarea personalității morale este un fenomen constant. Cu cât avem de aface cu legislațiuni mai noi, cu atâta vedem că ele consacră mai mult loc acestei personalități. Astfel, pe când codul civil francez din 1804 nu conține nimic în această privință, codul italian din 1865 puțin de tot, codul spaniol din 1899 un capitol, codurile german și zvițerian — cari sunt cele mai noi — câte un titlu întreg.

O mare parte din volum este consacrată *Căsătoriei și divorțului* (pag. 360—500); urmează *filiațiunea* (501), *puterea părintească* (pag. 534) și *obligația alimentară* (pag. 568). Aceasta din urmă este cercetată pe rând: între soți, între ascendenți și descendenți și între aliați. Autorul citează o jurisprudență nouă a Curței de căsație franceză (2 Ian. 1929, D. H. 1929, 65) care pune principiul că obligația alimentară are un caracter *cumulativ*: creditorul de alimente poate să le ceară dela cine crede de cuviință, având o libertate completă în această privință.

La *Familia naturală* (pag. 590) se ocupă în mod special de *uniunea liberă* (591), determinând raporturile concubinilor între dânsii, față de copiii lor și față de terți. În sfârșit, partea III-a a volumului este consacrată *bunurilor*, lucruri și drepturi, privite în mod izolat. În această parte se găsesc chestiunile relative la: *clasificarea bunurilor* (pag. 660) *însușirea lor* (proprietate și posesiune — pag. 693) și în sfârșit *desmembrarea și sarcinile*

proprietății: principalele drepturi reale (pag. 922).

Autorul dă *revendicării* (pag. 771 și urm.) o importanță deosebită: — Ocupându-se de *coproprietate* (pag. 889) arată că nu este cu puțință să se recunoască fiecăruia dintre indivizori atributele unei proprietăți exclusive, căci drepturile fiecăruia sunt înăbușite și aproape nimicite prin drepturile egale ale celorlalți. De aceea indiviziunea este o stare anti-economică pe care legiuitorul nu o vede cu ochi buni. Cel mai mic act de administrație, d. ex., încheierea unui contract de arendă, cere concursul tuturor celor interesați. Intre alte corective în contra inconvenientelor indiviziunii, jurisprudența franceză atunci când unul dintre indivizori îndeplinește, din singura lui inițiativă anumite acte asupra lucrului comun, îl consideră ca un gerant de afaceri și validează aceste acte în măsura utilității lor.

Se știe că la noi Inalta Curte de Casație este fixată astăzi în sens contrar: s. I dec. din 9 Aprilie 1929, „Dreptul“ 32/929, în ce privește revandicarea; — S. I dec. 635 din 20 Martie 1925, nepublicată, în ce privește rezilierea contractului de arendare.

Prin aceasta din urmă se casează decizia Curții de apel din Iași No. 150 din 29 Septembrie 1924, care admite că atunci când lucrul închiriat este coproprietatea mai multora, un singur coproprietar poate chema în judecată pe chiriaș pentru a cere rezilierea contractului de închiriere, *chiar atunci când ceilalți* coproprietari se opun.

Preferăm această din urmă soluție, căci altminteri un terțiu detentor al imobilului închiriat s'ar putea folosi de vrajba dintre coproprietari, și *chiar provoca în mod interesat neînțelegeri între dânșii*, spre a se bucura, el străin, exclusiv de folosința imobilului atâta timp cât durează starea de indiviziune. Se ajunge deci în definitiv — deși deturnat — la aceia că unul dintre coproprietari, anume acela în înțelegere cu terțul, va putea face, cu rea credință, acte de administrație opozabile tuturor celorlalți indivizori.

Revenind la opera d-lui Josserand, pretindem noi oare să rezumăm în câteva rânduri, atât cât ne îngăduie spațiul revistei, un volum de peste 1000 pagini?

Ziua apariției lui este un mare și fericit eveniment în lumea juridică.

Franța a ridicat prin savanții ei acel mare far care împrăștie continuu lumina civilizatoare asupra întregii lumi.

Gândirea franceză îi alimentează flacăra care nici odată nu se stânge. Din potrivă, orice mare operă nouă — cum este și aceia de care ne ocupăm, — reînsuflește această flăcăară, dându-i o lumină și mai vie.

Putem noi oare avea destulă recunoștință?

Eugen Petit

Consilier la Curtea de Apel din Iași

26 Octombrie 1929.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III.

Audiența dela 15 Martie 1929

Președinția D-lui C. Hamangiu, consilier

Mihail D. Sturdza cu Soc. anonimă „Ceahlăul“.

ANCHETA IN FUTURUM. — DACĂ ESTE ADMISIBIL APELUL CONTRA JURNALULUI PRIN CARE TRIBUNALUL SE PRONUNȚĂ ASUPRA UNEI ASEMENEI CERERI.—ART. 66 ȘI 323 PROC. CIVILĂ. EXPERTI.—BECUZAREA LOR.—IN CE TERMEN POATE FI FĂCUTĂ.—ART. 214 PROC. CIVILĂ.

1° Dispozițiunea cuprinsă în art. 323 pr. civilă, fiind o derogare de la principiul libertății utilizării căii de apel, trebuie limitată numai la cazul când în urma și în cursul unei acțiuni întentate s'au admis diferite proceduri sau măsuri preparatorii sau premergătoare, nu însă și în cazul când este vorba de o cerere de anchetă în futurum făcută potrivit art. 66 proc. civilă, calea apelului în acest caz fiind singurul mijloc de a da posibilitate părții să i se admită o asemenea cerere când prima instanță în mod greșit i-a respins-o sau nu i-a admis-o în totul.

2° Potrivit art. 214 proc. civilă, experții se pot recuza pentru o cauză ivită în urma numirii lor sau mai dinainte, însă recuzarea pentru a fi valabilă trebuie făcută în termen de trei zile dela data numirii experților, când cauza recuzării era ivită mai înainte de numirea lor.

No. 455. — Respins recursul făcut de către Mihail D. Sturdza în contra Deciziei Curții de Apel din Iași cu No. 135/928 în proces cu Soc. anonimă „Ceahlăul“.

Curtea deliberând,

Asupra motivelor de recurs astfel formulate:

„Omisie esențială, exces de putere și violarea art. 66, 283, 285 și 323 din pr. civ., și art. 131 din legea de organizare judecătorească“.

Având în vedere că, din deciziunea atacată cu recurs și actele aflate la dosar, se constată că rețurentul Mihail D. Sturdza, prin petiția din 15 Iunie 1928, a cerut Tribunalului Iași să ordone o anchetă în futurum, prin experți la fața locului, pentru a se constata că intimata societatea „Ceahlăul“, în disprețul dispozițiilor exprese ale contractului, a tranzacției și a amenajamentului încheiat între ei, exploatează în mod abuziv și samavolnic pădurile ce i-au fost arendate, și cari sunt în curs de exploatare.

Tribunalul Iași s. II-a prin sentința No. 207 din 7 Septembrie 1928, a admis în parte cererea de anchetă în futurum și numește ca experți, dintre persoanele recomandate de ambele părți, pe inginerii silvici: I. Voroneanu, N. G. Popovici și Gh. Petrescu.

La termenul de 24 Septembrie 1928, prezentându-se expertul N. G. Popovici, pentru a depune ju-

rământul, reprezentantul recurentului se opune la luarea jurământului, pe motiv că este cumnat cu avocatul N. Ioanid, reprezentantul societății intime, în consecință, cere recuzarea și înlocuirea lui cu un alt expert; că Tribunalul prin jurnalul No. 6580 din 1928, a admis cererea de recuzare și a numit ca expert, în locul inginerului N. G. Popovici, pe inginerul silvic Drăgoteanu;

Contra acestui jurnal, societatea intimată făcând apel, Curtea de Apel Iași prin deciziunea No. 135 din 31 Octombrie 1928, atacată cu recursul de față, admite apelul, reformează jurnalul primei instanțe, și în consecință respinge ca tardivă cererea de recuzare;

Considerând că, înaintea Curții ridicându-se prin motivul de casare chestiunea inadmisibilității apelului admis de Curtea de Apel, această Curte cată a rezolva această chestiune;

Considerând că, această cale este deschisă în cazul anchetei în futurum, fiind singurul mijloc de a da posibilitatea părții căreia i s'a respins cererea, sau nu i s'a admis integral de a fi admisă;

Considerând că, o asemenea cale nu poate fi refuzată părților, pe calea anchetei în futurum care tinde la stabilirea unor probe și drepturi protivnice, nici pentru motivul că ar fi vorba de o măsură pregătitoare sau preparatoare, în care caz apelul conform art. 323 pr. civ., este admisibil odată cu apelul asupra judecării fondului procesului;

Având în vedere că, principiul înscris în art. 323 pr. civ., este o derogare dela principiul libertății utilizării căii de apel, care derogare trebuie limitată numai la cazul când în urma și în cursul unei acțiuni intentate s'au admis diferite proceduri sau măsuri preparatorii sau premergătoare, nu însă și în cazul când nu este vorba de o acțiune intentată, ci Tribunalul se pronunță numai asupra unei cereri pentru asigurarea unei probe, care va putea servi în viitor într'un proces, precum este în cazul anchetei în futurum;

Că, deci, speța de față neintrând în prevederile art. 323 pr. civ., întrucât este vorba de o hotărâre dată asupra unei cereri de anchetă în futurum prevăzută de art. 66 pr. civ., urmează să se aplice căile de atac prevăzute de dreptul comun, prin urmare și dreptul de apel;

Considerând că, o asemenea soluțiune cată să fie admisă cu atât mai mult, cu cât în orice caz își găsește confirmarea în dispozițiunile art. 104 pr. civ. care prevede formal dreptul de apel când este vorba de stabilirea chiar pe calea grațioasă a unui drept. protivnic;

Astfel fiind, Curtea de apel nu a violat art. 66 și 323 pr. civ., și nici nu a comis vreo nemotivare, întrucât își motivează soluțiunea sa în această privință declarând apelul admisibil, așa că recursul din acest punct de vedere devine nefondat și urmează a fi respins ca atare;

Considerând că, nici în ce privește partea II-a

a motivului, deciziunea nu păcătuiește, de oarece soluțiunea sa este legală;

Având în vedere că, în conformitate cu dispozițiunile art. 214 pr. civ., experții se pot recuza pentru o cauză ivită în urma numirii lor, sau mai dinainte, și că, în cazul acesta din urmă, recuzarea nu este valabilă dacă nu s'a făcut în cele trei zile dela numirea experților;

Considerând că, din dispozițiunile clare și categorice ale citatului text de lege, rezultă în mod neîndoios, că data dela care urmează să se calculeze termenul de recuzare pentru o cauză ivită mai înainte de numirea, este data numirii experților, legiuitorul socotind suficient termenul de trei zile pentru ca interesatul să facă cercetările necesare și să propună recuzarea, dacă este cazul;

Având în vedere că, în speță, este constant în fapt, că experții au fost numiți prin sentința de admiterea cererei de anchetă în futurum, pronunțată în ziua de 7 Septembrie 1928, iar recurentul n'a făcut propunerea de recuzarea expertului N. G. Popovici decât în ziua de 24 Septembrie 1928, când era fixat termenul pentru luarea jurământului expertului;

Considerând că propunerea de recuzare pentru cauză de rudenie ce exista mai dinainte de numire, între acest expert și avocatul Ioanid, reprezentantul societății intime, fiind făcută peste termenul de trei zile prevăzut de art. 214 citat; este tardivă, așa că Curtea de apel cu drept cuvânt a socotit-o ca atare și deci nu a comis nici o omisiune esențială sau exces de putere și nu a violat nici un text de lege, când a respins-o ca atare;

Astfel fiind, motivele de recurs sunt nefondate și recursul urmează a fi respins ca atare.

Văzând și cheltuelile de judecată cerute de intimată și apreciind, Curtea le fixează la 1.000 lei.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. IV.

Audiența dela 16 Octombrie 1929

Președinția D-lui N. Radovici, președinte

Virgil Pleșoianu și dr. T. Doncos cu Odette Pleșoianu.

LEGAT UNIVERSAL. — CARACTERIZAREA LUI. — CHEMAREA EVENTUALĂ LA MOȘTENIREA BUNURILOR SUCCESORALE. — ART. 888 C. CIVIL.

LEGAT UNIVERSAL. — DACĂ TREBUE INSTITUIT PRIN TERMEN EXPREȘI. — INTENȚIA TESTATORULUI. — CUPRINSUL TESTAMENTULUI. — ART. 888 C. CIVIL.

LEGAT UNIVERSAL. — NEPRECIZARE. — CUPRINSUL TESTAMENTULUI. — Vocațiunea LA TOTALITATEA SUCCESIUNEI. — ART. 888 C. CIV.

LEGAT UNIVERSAL. — TESTAMENT. — MOȘTENITORI LEGITIMI. — DREPTUL LOR LA SUCCESIUNEA AB INTESSTAT IN CE PRIVEȘTE AVEREA NENOTATĂ IN TESTAMENT. — LEGATE CADUCE. — ART. 888 C. CIVIL.

¹⁰ Legatul universal nu este caracterizat prin quantumul bunurilor cari formează beneficiul real și imediat al legatarului, ci prin vocațiunea eventuală pe care acesta o are în virtutea testamentului la totalitatea succe-

siunei, adică prin chemarea legatarului la moștenirea tuturor bunurilor succesoriale, atât în cazul când s'ar mai afla în succesiunea testatorului și alte bunuri în afară de cele cuprinse în testament și asupra cărora acesta nu a dispus nimic, cât și în cazul când o altă transmisiune succesorală — fie ab intestat fie testamentară — ar rămâne nulă, revocată sau caducă.

2° Dacă legea nu cere ca atunci când testatorul voește să institue un legatar universal, să întrebuițeze termeni sacramentali și nici chiar ca să facă această indicare în mod expres, totuși trebuie ca cel puțin voința testatorului să fie ast-fel exprimată în testament, în cât să implice o chemare eventuală a legatarului la întreaga succesiune, cum e în cazul când se dispune în favoarea unei persoane „totalitatea bunurilor mobile și imobile” „cotitatea disponibilă”, „nuda proprietate”, „toate celelalte bunuri”, sau „prisosul averei” dispozițiuni cari evidențiază vocațiunea eventuală a legatarului la totalitatea succesiunii.

3° Deși calitatea de legatar universal este cea care atrage ca consecință vocațiunea la întregimea succesiunii, atunci însă când testatorul nu a precizat în testamentul său că institue un legatar universal, trebuie, pentru a se putea susține că există un asemenea legatar, ca cel puțin din complexul dispozițiilor testamentului să rezulte acea vocațiune eventuală la totalitatea succesiunii, care să implice ea calitatea de legatar universal.

4° Dacă un testator a dispus prin testamentul său în favoarea altor persoane de cât moștenitorii legitimi, cărora nu le a lăsat nimic, de aci nu urmează că aceștia au pierdut dreptul de a veni *ab intestat* la succesiunea bunurilor în privința cărora acesta nu a dispus nimic prin testament, sau cari au făcut obiectul unui legat devenit caduc, și în orice caz nu poate atrage în favoarea vre-unuia din legatari vocațiunea la tot, atâta timp cât prin testament nu i se conferă calitatea de legatar universal și nici din cuprinsul lui nu rezultă intenția testatorului de a i atribui vocațiunea la întregimea succesiunii sale.

No. 461.—Admis apelul făcut de Virgil Pleșoianu și dr. Themistocle Doncos în contra sentinței civile cu No. 526/929 a Tribunalului Ilfov S. I. civ. cor. în proces cu Odette Pleșoianu.

S'au ascultat d-nii avocați C. Stoicescu, Alex. Otulescu și Vasilescu-Valjean pentru apelanți, C. Stoianovici pentru intimată și d-l procuror C. C. Bossie în concluziuni pentru respingerea apelului.

Curtea,

Asupra apelului de față făcut de către Virgil Pleșoianu și dr. Th. Doncos, acesta în calitate de tutore a copiilor săi minori, în contra sentinței civile cu No. 526/929 a Trib. Ilfov, secția I-a civ. cor.,

prin care s'a ordonat trimiterea în posesie a d-nei Odette Pleșoianu asupra averii succesoriale rămasă pe urma defunctului Radu Pleșoianu.

Având în vedere actele cauzei, susținerile orale și scrise ale părților;

Având în vedere că, în fapt, se constată următoarele:

Cu petițiunea înreg. la No. 18490 din 18 Aprilie 1929 la Trib. Ilfov, secția I civ. cor., intimata Odette Pleșoianu, a cerut acelei instanțe, ca, în calitate de legatară universală pe baza testamentului olograf al defunctului său soț Radu Pleșoianu și a codicilului aceluși testament, să fie trimisă în posesia averii succesoriale rămasă și cuprinsă în inventarul încheiat de judecătorul supleant al aceluși Tribunal în ziua de 12 Aprilie 1929.

În contra acestei cereri Virgil V. Pleșoianu și dr. Th. Doncos, în numele minorilor săi copii au făcut contestație prin petiția înreg. la No. 14710 din 27 Martie 1929 și 17563 din 15 Aprilie 1929 opunându-se la această trimitere în posesie pe motiv că petiționara Odette Pleșoianu nu ar fi fost instituită legatară universală și în consecință solicită dânsii trimiterea lor în posesie în calitate de moștenitori legitimi ai defunctului potrivit art. 889, 891 și 895 cod. civ.

Tribunalul, prin sentința cu No. 526/929, constată că, din cuprinsul testamentului defunct. Radu Pleșoianu, rezultă că soția sa Odette Pleșoianu, este legatară universală și în consecință admite cererea de trimitere în posesie făcută de aceasta, respingând ca nefondată atât contestația făcută de Virgiliu V. Pleșoianu și dr. Doncos cât și cererea acestora de trimitere în posesie.

În contra acestei sentințe Virgil Pleșoianu și dr. Doncos, tutorele legal al copiilor săi minori, au făcut apelul de față, susținând că, greșit Odette Pleșoianu s'a adresat justiției și Tribunalul a admis trimiterea acesteia în posesie, de oarece atât din textul testamentului cât și din intențiunea testatorului rezultă că Odette Pleșoianu nu a fost instituită legatară universală, ci prin testamentul în chestiune def. său soț a făcut în favoarea sa numai legate particulare.

În consecință apelanții cer ca Curtea prin efectul devolutiv al apelului, să examineze din nou testamentul defunct. Radu Pleșoianu să constate că de nicăieri nu rezultă că Odette Pleșoianu ar avea vocațiunea la întreaga avere succesorală rămasă pe urma defunct. său soț care să-i dea dreptul de a solicita trimiterea în posesie dela justiție și deci pe baza art. 878, 894 și 895 c. civ., să admită apelul, să reformeze sentința Tribunalului respingând cererea de trimitere în posesie făcută de Odette Pleșoianu, și să primească pe aceia făcută de Virgil Pleșoianu și dr. Th. Doncos, tutore legal, în calitate de erezi legitimi ai defunct. Radu Pleșoianu.

Având în vedere că, intimata Odette Pleșoianu, susține în apel, ca și la prima instanță, că, întrucât din cuprinsul testamentului defunct. său soț rezultă

neîndoios intenția acestuia de a o institui legatară universală, bine a fost trimisă în posesie de către justiție și în consecință cere ca Curtea să respingă apelul făcut de Virgil Pleșoianu și dr. Th. Doncos ca tutore al minorilor săi copii.

Considerând că, în drept, potrivit dispozițiilor art. 891 și 895 cod. civ., numai legatarul universal, atunci când nu sunt erezi rezervatari, poate cere punerea în posesiunea bunurilor cuprinse în testament dela justiție, pe când legatarul unei fracțiuni din ereditate, nu poate să se adreseze direct justiției pentru trimiterea lui în posesie, ci trebuie, dacă nu există moștenitori rezervatari, să ceară moștenirea dela ceilalți erezi legitimi.

Că, deci, față de aceste dispozițiuni, pentru a se putea decide dacă în speță Odette Pleșoianu bine s'a adresat justiției ca să fie pusă în posesia averii rămasă dela defunctul său soț Radu Pleșoianu, aceasta nelăsând erezi rezervatari, sau dacă trebuie să ceară posesiunea dela erezii legitimi ai acestuia, urmează a se examina testamentul defunctului și a se vedea dacă din dispozițiunile acestui testament rezultă că Odette Pleșoianu a fost instituită legatară universală.

Considerând că, prin legat universal se înțelege acel legat care implică o chemare eventuală la întregimea moștenirii testatorului.

Că, deci, ceea ce caracteriză legatul universal nu este quantumul bunurilor care formează beneficiul real și imediat al legatarului, ci dreptul eventual pe care acesta îl are în virtutea testamentului de a dobândi totalitatea succesiunii, adică chemarea lui la moștenirea tuturor bunurilor succesoriale atât în cazul când s'ar mai afla în succesiunea testatorului și alte bunuri în afară de cele cuprinse în testament și asupra cărora acesta nu a dispus nimic, cât și în cazul când o altă transmisiune succesorală fie ab intestat, fie testamentară, ar rămâne nulă, revocată sau caducă.

Considerând că, pentru ca să existe un asemenea legat; dacă legea într'adevăr nu cere ca testatorul să întrebuințeze termeni sacramentali și nici chiar ca să arate în mod expres instituirea de legat universal sau de erede, trebuie însă ca cel puțin în cuprinsul testamentului, voința testatorului să fie în așa mod exprimată încât să implice o chemare eventuală a legatarului la întreaga succesiune, cum este în cazul când testatorul dispune în favoarea unei persoane „totalitatea bunurilor sale mobile și imobile“, „cotitatea disponibilă“, „nuda proprietate“, „toate celelalte bunuri“ sau „prisosul averii“, dispozițiuni care evidențiază vocațiunea eventuală a legatarului la totalitatea succesiunii.

Având în vedere că intimata Odette Pleșoianu susține că în mod greșit apelanții stăruie în apelul lor, pe considerațiunea că din testament nu rezultă pentru d-sa vocațiunea la întreg patrimoniul defunctului, de oarece vocațiunea la tot este o consecință a calității de legat universal, ori în speță testatorul a creiat un moștenitor în persoana sa, con-

tinuator juridic al patrimoniului, altul decât cel legitim.

Considerând că, într'adevăr, vocațiunea la întreaga succesiune este consecința juridică a calității de legat universal, dar tocmai faptul că testatorul nu a precizat în testamentul său că conferă această calitate soției sale, impune să se examineze cuprinsul testamentului și să se vadă dacă cel puțin din complexul dispozițiilor lui rezultă pentru apelantă „vocațiunea la tot“, care să denote intențiunea testatorului de a o lăsa legatară universală asupra averii sale.

Având în vedere că, în speță, defunct. Radu Pleșoianu, nu numai că în testamentul său nu arată că lasă legatară universală pe soția sa Odette Pleșoianu, sau că o institue erede, dar încă de nicăeri nu rezultă acea chemare eventuală la întreaga succesiune care să confere acesteia calitatea de legatară universală.

Având în vedere că, într'adevăr, def. Radu Pleșoianu prin testamentul său, împarte dela început averea sa în trei părți distincte:

Averea mobilă, averea imobiliară și legate particulare.

În ce privește averea mobilă, după ce o enumeră, testatorul adaugă: „această întreagă avere mobilă, specificată mai sus o lasă moștenire soției mele Odette Pleșoianu“, ori specificare implică limitare și limitarea exclude ideea legatului universal.

De asemenea în ce privește averea imobiliară, aci testatorul după ce arată că această avere se compune din diferite terenuri situate în București sau în mahalalele acestuia, cum și în împrejurimi, adaugă „lasă moștenire toate aceste terenuri, afară de acele desemnate mai departe soției mele“ ori din întrebuințarea expresiunii „afară de“ rezultă că nici întreaga avere imobiliară nu revine intimitei Odette Pleșoianu, pentru ca să i se poată conferi calitatea de legatară universală, și într'adevăr la punctul trei din testament „daniile particulare“ se arată terenurile care se lasă „cu titlul de legat particular Eforii Spitalelor Civile, lui C. Tisescu și prietenilor Petre și Teodor Zarifopol.

Având în vedere că dacă în intenția testatorului ar fi fost ca să institue pe soția sa ca legatară universală, i-ar fi testat aceștia întreaga sa avere și apoi i-ar fi pus în sarcină toate celelalte legate particulare, pentru ca astfel să-i confere vocațiunea la întreaga succesiune, adică să-i lase dreptul de a absorbi ori care alt bun succesoral care s'ar mai afla peste cele cuprinse în testament, sau care ar fi făcut obiectul unui legat particular rămas caduc.

Având în vedere că, partea ultimă a testamentului în care defunctul Radu Pleșoianu spune „într'un cuvânt în afară de daniile specificate mai sus, lasă întreaga beneficiere a veniturilor averii mele, soției Odette Pleșoianu cum și jumătate din valoarea terenurilor mele încă nevândute“ face și mai mult să se vadă că testatorul nu a înțeles să institue pe soția sa legatară universală, deoarece preciziunea

„jumătate din valoarea terenurilor mele încă nevândute“ exclude ideea că aceasta ar putea avea vocațiunea la întreaga succesiune.

Având în vedere că, intimata Odette Pleșoianu susține că împrejurarea că în testament se prevede și alte legate particulare nu poate să-i distrugă calitatea de legatară universală.

Considerând că, într'adevăr, calitatea de legatar universal nu o conferă numărul bunurilor care formează beneficiul real și imediat al legatului, ci vocațiunea la întreaga moștenire, ori după cum s'a arătat mai sus tocmai această vocațiune nu rezultă de nicăeri.

Având în vedere că, intimata Odette Pleșoianu mai susține că din faptul că defunctul Radu Pleșoianu nu a lăsat nimic fratelui său Virgil ci din contră când e vorba de creanțele neajunse încă la scadență, declară că le lasă pentru a fi împărțite în părți egale între copiii acestuia și copiii surorii sale Ioana Dr. Donces, rezultă că testatorul a voit o moștenire testamentară, alta de cât cea legitimă, și deci a i se tăgădui calitatea sa de legatară universală ar fi a da dreptul fratelui Virgil ca să culeagă legatele ce ar deveni caduce, ar fi a se reveni astfel la succesiunea legitimă pe care decujus nu a voit-o.

Considerând că, dacă dejucus, a dispus prin testamentul său în favoarea altor persoane în afară de moștenitorii legitimi cărora nu le-a lăsat nimic, de aci nu urmează că aceștia au pierdut dreptul de a veni ab intestat la succesiunea bunurilor defunctului în privința cărora acesta nu a dispus nimic prin testament, sau care au făcut obiectul unui legat devenit caduc, și în orice caz din acest fapt nu poate urma că legatarul particular sau al unei fracțiuni de succesiune arătat în testament capătă vocațiunea la tot, atât timp cât prin testament nu i se conferă calitatea de legatar universal și nici din cuprinsul lui nu rezultă că intenția testatorului a fost de a-i da vocațiune la toată succesiunea.

Având în vedere că, intimata Odette Pleșoianu pentru a mai invedera calitatea de legatară universală pe care susține că o are, invoacă pasajul din testament în care testatorul arată că însărcinează pe Tisescu să o ajute la lichidarea succesiunii întrebuintând fraza „*au mieux des interets de ma femme toute ma succession*“, din care trage concluzia că „toată“ succesiunea i-o lasă d-sale.

Având în vedere că, dacă în testament la paragraful prin care testează un legat particular lui Tisescu, defunctul spune că acesta „va tocni cum va putea mai bine interesele soției mele cum și toată moștenirea mea“ această frază conține numai o simplă dorință a defunctului ca fostul său om de afaceri în lichidarea întregii sale succesiuni să o ajute pe soția sa, fără însă ca să rezulte de aci după cum susține intimata că-i lasă ei întreaga succesiune.

Având în vedere că, dacă tot prin testament se pune anumite îndatoriri intimatei Odette Pleșoianu precum acele de a remite tablouri fratelui defunc-

tului, Virgil, de a remite legate soacrei sale și altor rude, precum și de a vinde imobilele, aceste însărcinări nu fac să rezulte pentru intimată calitatea de legatară universală, deoarece și un simplu legat particular, poate fi instituit cu sarcini.

Că, întrucât în tot cuprinsul testamentului nu se găsește nici o dispozițiune care să implice chemarea eventuală a soției defunctului la întregimea moștenirii, aceasta nu poate pretinde că are calitatea de legatară universală și nu poate cere posesiunea dela Justiție, ci trebuie ca conform art. 895 c. civ. să ceară posesiunea dela moștenitorii legitimi.

Că, deci, opunerea acestora la cererea de trimiterea în posesie făcută de Odette Pleșoianu devine fondată și în consecință urmează a li se admite apelul cum și cererea făcută de dânsii, înaintea primei instanțe pentru a fi trimiși în posesie, pe baza art. 653 cod. civ. întrucât au făcut dovada calității lor de frate și nepoți de soră ai defunctului, calitate care de altfel, nu li s'a contestat.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Consilier Siliu Rădulescu, în reunire cu concluziunile d-lui Procuror General, admite apelul.

Semnați: N. Radovici, G. T. Ionescu, S. Rădulescu.

TRIBUNALUL DAMBOVIȚA S. II.

Audiența de la 21 Iunie 1929

Președinția d-lui Petre Slavu, președinte.

I. Vasilescu cu N. Rădulescu.

CONTESTAȚIE.—CITAȚIUNE REGULAT FĂCUTĂ.—NECOMUNICAREA COPIEI DUPĂ ACȚIUNE SAU APEL.—DACĂ POATE JUSTIFICA O CONTESTAȚIE.—ART. 72, 326 ȘI 399 PR. CIVILĂ.

Nu se poate face contestație de către cel citat în mod regulat și care a fost lipsă dela înfățișare pe motivul că nu i s'a trimes și copie după acțiune sau apel, deoarece prejudiciul acestuia nu este din cauza lipsei de apărare, ci din cauza lipsei dela înfățișare, ori de acest fapt nu se poate plânge contestatorul când se constată că a fost regulat citat.

No. 69.—Respinsă contestația făcută de I. Vasilescu în contra executării sentinței Trib. Dâmbovița S. II cu No. 41/928 în proces cu Nae Rădulescu.

Tribunalul,

Asupra contestației făcută de I. Vasilescu, din com. Răcari, contra executării sent. Trib. Dâmbovița II No. 41/928;

Având în vedere actele din dosar și susținerile părților;

Având în vedere că contestatorul a cerut admiterea contestației sale, întemeindu-se pe motivul că în apelul făcut de Nae Rădulescu contra cărții de judecată com. No. 443/928 a jud. Ghergani, nu i s'a trimis contestatorului, care era intimat în acel apel, decât numai citația pentru înfățișare, nu și copia după petiția de apel;

Considerând, — privitor la acest motiv de apel,

— că citația trimisă cuiva, este înștiințarea, pe care autoritatea judecătorească o trimite unei persoane, pentru a se înfățișa la acea autoritate; că, prin mențiunile, pe care le cuprinde, citația pune în măsură pe cel citat, să știe pentru ce este chemat la autoritatea unde trebuie să se prezinte;

Considerând, că, o copie după acțiune, apel, etc., trimisă cuiva odată cu citația, are de scop să pună în măsură pe cel care o primește să se apercă, cunoscând temeiurile și probele invocate; că, deci, pe când citația privește înfățișarea cuiva la judecată, trimiterea copiei după acțiune, apel, etc., privește apărarea sa;

Considerând că, acestea fiind funcțiile acestor două acte, se înțelege că o contestație la executare pe motivul că odată cu citația nu i s'a trimis contestatorului și copie după actul de legarea instanței, nu se poate primi, fiindcă contestatorul fiind regulat citat, el trebuia să se prezinte la înfățișare; că, în cazul acesta, dacă contestatorul încearcă vreun prejudiciu, acesta se datorește nu lipsei de apărare, ci lipsei dela înfățișare; or, de această lipsă dela înfățișare el nu se poate plânge, fiindcă a fost regulat citat;

Că, numai în cazul, când cu toată lipsa dela înfățișare, contestatorul s'ar fi putut apăra, numai atunci s'ar putea face motiv de contestație, când o copie după acțiune sau apel, nu i-a fost trimisă acestuia; și aceasta se întâmplă cu o legare de instanță sub legea de accelerarea judecăților; pârâțul ca și intimatul sub această lege, putând să facă întâmpinare la acțiunea sau apelul îndreptat contra sa, care se judecă și fără să se înfățișeze acesta, desigur că pentru pârât sau intimat există un prejudiciu, când nu i s'a comunicat copie după actul de legarea instanței, fiindcă din cauza necomunicării, el n'a putut să facă întâmpinarea;

Că, însă aceste norme nu i se aplică contestatorului I. Vasilescu; într'adevăr situația acestuia, în sentința acestui Tribunal, atacată cu contestația de față, era de intimat într'un apel făcut contra unei cărți de judecată; acestuia nu i se aplica legea de accelerare, pentru a putea să facă întâmpinare la apelul făcut contra sa;

Că, deci, față de cele expuse rezultând că contestatorul nu se poate plânge de lipsă de comunicare a copiei după apelul făcut contra sa, în cazul acesta motivul de contestație se găsește nefondat și se respinge în consecință;

Pentru aceste motive redactate de d-l jude Hariton Udrea, respinge contestația.

Semnați: *Petre Slavu, Hariton Udrea.*

JURISPRUDENȚA STRAINA

Desavuare de copil sau de paternitate. — *Mărturisirea femeiei de nepaternitatea soțului.* — *Separarea soților în timpul concepției.* — *Proba disimulării însărcinării și a nașterii copilului.*

Adulter recunoscut de femeie. — *Cerere de desavuare de paternitate.* — *Divorț.* — *Injurie gravă.*

1. Mărturisirea femeii nu poate fi considerată ca dovadă de nepaternitate, dacă alte fapte nu o însoțesc, femeia putând să se înșele asupra originii ce ea atribuie copilului său, cu toate că bărbatul trăia cu totul separat de femeia sa în momentul

concepțiunii copilului, dacă dânsul nu aduce dovada formală că însărcinarea femeii și nașterea copilului îi au fost ascunse.

2. Dacă mărturisirea adulterului femeii în o cerere de desavuare de paternitate nu poate fi admisă ca motiv suficient pentru a justifica o cerere de divorț, ea trebuie totuși a fi considerată ca o injurie gravă putând justifica o asemenea cerere

Trib. civ. Aube, 6 Martie 1929

Gaz. Trib. 8 Iunie 1929

* * *

Autoritatea lucrului judecat. — *Influența lucrului judecat în criminal asupra civilului.* — *Omor prin imprudență.* — *Accident cauzat de un automobil.* — *Achitarea conductorului.*

Autoritatea lucrului judecat ce rezultă din achitarea în lipsă de culpă a autorului accidentului mortal cauzat prin conducerea unui automobil nu poate influența aplicarea art. 1384 al. I c. civ. (1000 c. civ. r) după care prezumția de greșală edictată în acest text în contra păzitorului unui lucru neînsuflit care a cauzat o pagubă, nu poate fi distrusă decât prin dovada unui caz fortuit sau de forță majoră sau a unei cauze străină neimputabilă.

Cas. fr. civ. 24 Aprilie 1929

Gaz. Trib. 8 Iunie 1924

* * *

Obligațiune. — *Viciu de consimțământ.* — *Rănit în „articulo mortis”.* — *Chirurg.* — *Convențiune asupra cifrei onorariului.*

Este locul de a fi considerată ca suspectă valoarea unei convențiuni, fie scrisă, fie verbală, intervenită între un rănit a cărui stare necesită o operațiune imediată și un chirurg pentru fixarea onorariului datorit acestuia din urmă; consimțământul rănitului, *quasi in articulo mortis*, încetează de a fi liber din cauza urgenței intervențiunii chirurgicale. Dar dacă aceste onorarii sunt datorate, aparține Curților și Tribunalurilor de a fixa quantumul lor, ținând seamă de importanța intervenției, de notorietatea practicianului și de averea rănitului.

C. Rennes, 20 Martie 1929

Sirey, rep. somm. 8, 9, 10 cah. 1929

* * *

Furt. — *Sustragere frauduloasă.* — *Chitanță susținută în momentul prezentării la plată.* — *Remitere momentană.*

Se face culpabil de furt debitorul care, fără a plăti, face să dispară chitanța pe care creditorul a pus-o momentan la dispoziția sa în vederea plății, această recunoaștere provizorie neconstituind nici o abandonare a proprietății titlului, nici remiterea voluntară a posesiunii lui.

Cas. fr. crim. 20 Iunie 1929

Gaz. Pal. 7-8 Iulie 1929